

Sygn. akt VIII U 5/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 26 listopada 2015 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. S. prawo do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), poczynając od dnia 1 października 2015 roku.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 5/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 listopada 2015r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił prawa do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego K. S. (S.) na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż nowo wyliczony wskaźnik podstawy wymiaru na podstawie 20 lat kalendarzowych, w których ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu jest niższy niż 250%.

W odwołaniu od powyższej decyzji sprecyzowanym w piśmie procesowym z dnia 21 marca 2016r. ubezpieczony domagał się jej zmiany przez przeliczenie emerytury na podstawie art.110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uwzględnieniem wynagrodzeń z 20 wybranych lat kalendarzowych z całego okresu ubezpieczenia, w szczególności

przy uwzględnieniu wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w KWK (...), przy czym po ustaleniu tych wynagrodzeń z okresu pracy przypadającego przed 1982r. przed Sądem.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony K. S. urodzony w dniu (...) od dnia (...) jest uprawniony do emerytury górniczej.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenia ubezpieczonego z lat 1984 – 1988 z tytułu zatrudnienia w KWK (...) wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 29 listopada 1994r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 362,13% i został ograniczony do 250%.

W dniu 23 października 2015r. ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia na podstawie art.110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do wniosku ubezpieczony załączył zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu:

- z dnia 6 października 2015r. sporządzone przez Spółkę (...) S.A w B. Oddział w Z. KWK (...) z wykazanymi wynagrodzeniami z lat 1982 – 1983 i 1989 – 1995r.,
- z dnia 22 września 2015r. sporządzone przez (...) Sp. z o.o. Oddział w Z. z wykazanymi wynagrodzeniami z lat 1995 – 1999.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

W piśmie z dnia 17 grudnia 2015r. skierowanym do ubezpieczonego organ rentowy wyjaśnił, iż ubezpieczony nie spełnia warunków do wnioskowanego przeliczenia, gdyż w ostatnim 20 - leciu przed zgłoszeniem wniosku o przeliczenie, to jest od 1995r. do 2014r. udokumentował wynagrodzenie z 7 lat, czyli od 1995r. do 2001r., przy wymaganych 10 latach oraz z całego okresu podlegania ubezpieczeniu udokumentował wynagrodzenie z 20 lat, a mianowicie od 1982r. do 2001r., lecz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z tych lat wyniósł 211,44%.

Ubezpieczony był zatrudniony w KWK (...) w pełnym wymiarze czasu pracy od dnia 18 sierpnia 1969r. do dnia 22 czerwca 1995r. kolejno na stanowiskach (świadczenia pracy z dnia 2 listopada 1994r. i z dnia 22 czerwca 1995r., akta ZUS):

- od dnia 18 sierpnia 1969r. do dnia 31 grudnia 1972r. – ślusarza pod ziemią,
- od dnia 1 stycznia 1973r. do dnia 31 stycznia 1975r. – ślusarza o specj. kwalif. pod ziemią,
- od dnia 1 lutego 1975r. do dnia 27 maja 1981r. – ślusarza urządzeń hydraulicznych pod ziemią,
- od dnia 28 maja 1981r. do dnia 31 grudnia 1981r. – rehabilitacja zawodowa,
- od dnia 1 stycznia 1982r. do dnia 28 lutego 1984r. – dozorca oddziału urz. maszyn. pod ziemią,
- od dnia 1 marca 1984r. do dnia 28 lutego 1990r. – sztygara zmianowego

urz. maszyn. pod ziemią,

- od dnia 1 marca 1990r. do dnia 31 lipca 1990r. – dozorca oddz. urz. maszyn. pod ziemią,

- od dnia 1 sierpnia 1990r. do dnia 31 grudnia 1992r. – sztygara zmianowego urz. masz. pod ziemią,

- od dnia 1 stycznia 1993r. do dnia 22 czerwca 1995r. – sztygara zmianowego
en – mechan. urz. przodk. pod ziemią.

Następnie od dnia 1 sierpnia 1995r. do dnia 31 grudnia 1999r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. w W. – Oddziale Górnośląskim Okręgowym Zakładzie Gazownictwa – Z. w połowie wymiaru czasu pracy na stanowiskach (świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 1999r., akta ZUS):

- od dnia 1 sierpnia 1995r. do dnia 31 stycznia 1996r. – operatora pomp sprężarek
i tłoczni gazu,

- od dnia 1 lutego 1996r. do dnia 31 grudnia 1999r. – konserwatora sprzętu ochronnego.

W toku postępowania ubezpieczony przedłożył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 1 kwietnia 2016r. sporządzone przez (...) S.A. oddział Zagospodarowania Mienia w T. z wykazanymi zarobkami za lata 1980 – 1982. Kwota wynagrodzenia za 1982r. wykazana w tym zaświadczeniu była niższa niż kwota wynagrodzenia za ten rok wyszczególniona we wcześniejszym zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 6 października 2015r. W piśmie z dnia 6 lutego 2017r. (...) S.A. Oddział Zakład (...) wyjaśniła ostatecznie, iż prawidłowa jest kwota wynagrodzenia ubezpieczonego za 1982r. podana w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 6 października 2015r.

Postanowieniem z dnia 23 maja 2016r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego do spraw emerytur i rent na okoliczność obliczenia podstawy wymiaru emerytury i ustalenia, czy w najkorzystniejszym wariantcie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia odwołującego przekracza 250%.

Biegła sądowa z zakresu emerytur, rent i kapitału początkowego H. P.

w opinii z dnia 29 września 2016r. ustaliła, iż na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego i przyjętych w opinii założeń wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej ubezpieczonego obliczony z okresu 20 lat kalendarzowych wybranych

z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, to jest z lat: 1970, 1974 – 1976, 1980 – 1995 wynosi 251,47%.

Biegła dokonała wyliczenia wynagrodzenia ubezpieczonego za lata zatrudnienia ubezpieczonego w KWK (...) 1970 - 1979 w oparciu o dokumentację zawartą

w aktach osobowych oraz obowiązujące uregulowana płacowe – układy zbiorowe pracy

i protokoły dodatkowe jak w opinii. Wyliczając wysokość zarobków ubezpieczonego biegła wzięła pod uwagę przysługującą ubezpieczonemu płacę zasadniczą, dodatek 15%, dodatek za pracę nocną, wynagrodzenie na podstawie Karty Górnika, deputat węglowy i odnośnie lat 1974 – 1979 również dodatek za II zmianę.

Wynagrodzenia roczne ubezpieczonego za te lata wyniosły: za 1970r. – 40.785 zł

(wskaźnik 152,07 %), za 1971r. – 41.387 (wskaźnik 146,26%), za 1972r. – 41.516 zł

(wskaźnik 137,90 %), za 1973r. – 45.212 zł (wskaźnik 134,66 %), za 1974r. – 63.688 zł

(wskaźnik 166,64%), za 1975r. – 76.513 zł (wskaźnik 162,95%), za 1976r. – 77.268 zł

(wskaźnik 150,41%), za 1977r. – 77.486 zł (wskaźnik 140,50%), za 1978r. – 82.134 zł

(wskaźnik 140,06%) i za 1979r. – 87.436 zł (wskaźnik 136,78%).

Za pozostałe lata biegła wzięła pod uwagę wynagrodzenia wykazane w dokumentacji płacowej.

Odnosząc się do powyższej opinii organ rentowy stwierdził, iż biegła błędnie uwzględniła ubezpieczonemu w kalkulacji wynagrodzenia za lata 1970 – 1972 dodatek w wysokości 15% płacy zasadniczej w sytuacji, gdy okoliczność taka nie wynika z dokumentacji. Wątpliwości budzi również sposób kalkulacji dodatków za pracę nocną oraz na drugą zmianę przyjmując, iż ubezpieczony w równych częściach miesięcznego czasu pracy wykonywał pracę na I, II zmianę oraz w nocy, gdy nie znajduje to oparcia w dokumentacji kadrowej ubezpieczonego.

Z zeznań świadków A. G., A. K., N. M. oraz

z zeznań ubezpieczonego wynika, iż na początku zatrudnienia ubezpieczonego w KWK

(...), kiedy ubezpieczony pracował jako ślusarz pod ziemią, ślusarz o specjalnych kwalifikacjach pod ziemią oraz ślusarz urządzeń hydraulicznych pod ziemią, ubezpieczony pracował w oddziale maszynowym dołowym, który zajmował się zbrojeniem ścian. Oddział ten pracował na trzy zmiany, to jest od 6:00 do 14:00, od 14:00 do 22:00 i od 22:00 do 6:00. Jako pracownik młody, na tzw. dorobku ubezpieczony świadczył pracę głównie na drugiej i trzeciej zmianie, gdy z tego tytułu przysługiwały dodatki finansowe. Przeciętnie na przestrzeni miesiąca pracownicy w/w oddziału po 1/3 czasu pracowali na każdej zmianie.

/ Dowód z: akt organu rentowego, zaświadczenia o wynagrodzeniu za lata 1980 – 1982, akt osobowych ubezpieczonego, opinii biegłej sądowej z zakresu emerytur, rent i kapitału początkowego H. P., zeznań świadków A. G., A. K., N. M. oraz z zeznań odwołującego /

Sąd w pełni podzielił opinię biegłej sądowej H. P., gdyż została ona sporządzona w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, zgodnie ze zleceniem Sądu, na podstawie całokształtu zgromadzonej w sprawie dokumentacji, zwłaszcza tej zawartej w aktach osobowych ubezpieczonego, a także przy uwzględnieniu obowiązujących u pracodawcy przepisów płacowych – układów zbiorowych pracy i protokołów dodatkowych. Biegła w sposób czytelny i precyzyjny dokonała obliczeń, wskazując przy tym dokładnie na jakiej podstawie dokonała poszczególnych założeń. Sąd nie uwzględnił zastrzeżeń organu rentowego zgłoszonych do tejże opinii uznając je za bezzasadne. Odnośnie kwestionowanego przez organ rentowy dodatku w wysokości 15%, to fakt jego przyznania wynika bezpośrednio z dokumentacji akt osobowych ubezpieczonego z okresu jego pracy w KWK (...), a konkretnie z karty przebiegu zatrudnienia, w której wykazano ten dodatek od dnia 1 stycznia 1970r. Odnosząc się natomiast do uwzględnienia przy obliczaniu wynagrodzenia ubezpieczonego za lata 1970, 1974 – 1976 dodatku za II zmianę oraz dodatku nocnego, to z uznanych przez Sąd za wiarygodne, bo logicznych, rzeczowych, zgodnych ze sobą korespondujących z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji zeznań świadków A. G., A. K. i N. M. będących byłymi współpracownikami ubezpieczonego oraz z zeznań ubezpieczonego wynika w sposób jednoznaczny, iż ubezpieczony na początku swojego zatrudnienia w Kopalni, kiedy pracował na stanowisku ślusarza pod ziemią, ślusarza o specjalnych kwalifikacjach pod ziemią oraz ślusarza urządzeń hydraulicznych pod ziemią wykonywał pracę w oddziale maszynowym, gdzie praca odbywała się w systemie rotacyjnym na trzy zmiany, przy czym każdy pracownik tego oddziału pracował przeciętnie po 1/3 czasu na każdej zmianie. Pracownicy młodzi, którzy byli na tzw. dorobku, tak jak w tym czasie ubezpieczony, częściej nawet pracowali na drugą i trzecią zmianę, gdyż z tytułu takiej pracy przysługiwały im dodatki do wynagrodzenia. W tym miejscu zaznaczyć należy, iż nawet, gdyby wyłączyć z wynagrodzenia ubezpieczonego za lata 1974 – 1976 jeden z tych dodatków, a mianowicie dodatek za drugą zmianę, to i tak przy przyjęciu tak wyliczonych zarobków ubezpieczonego (za 1974r. – 62.578 zł i wskaźnika wysokości 163,73%, za 1975r. – 74.906,60 zł i wskaźnika wysokości 159,52%, za 1976r. – 75.636 zł i wskaźnika wysokości 147,23%) wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia obliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia, a mianowicie z lat wskazanych przez biegłą i tak byłby nadal wyższy niż 250%, bo wyniósłby 250,99%.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego K. S. zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016r., poz.887). Ubezpieczony domagał się takiego przeliczenia z uwzględnieniem wynagrodzeń uzyskanych podczas zatrudnienia w KWK (...), po uprzednim ustaleniu takich wynagrodzeń za lata przypadające przed 1980r. przed Sądem, gdy za lata późniejsze, to jest 1980r. ubezpieczony przedstawił dokumentację płacową.

Zgodnie z powołanym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,

- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

Trzeba jednak wskazać, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki

na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257).

W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej sądowej do spraw emerytur, rent i kapitału początkowego H. P. celem ustalenia potencjalnego wynagrodzenia ubezpieczonego za lata, za które nie dysponuje on dokumentacją płacową, wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego wariantu oraz

ustalenia, czy w najkorzystniejszym wariantcie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia odwołującego przekracza 250%.

Z opinii biegłej, którą to opinię Sąd uznał za miarodajną w sprawie z przyczyn wskazanych wcześniej wynika jednoznacznie, iż najkorzystniejszy wskaźnik wysokości emerytury ubezpieczonego wyliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, to jest z lat: 1970, 1974- 1976, 1980 – 1995, w tym z okresu przypadającego po przyznaniu prawa do emerytury górniczej od dnia 26 marca 1995r. do 22 czerwca 1995r. wynosi 251,47%.

W takiej sytuacji, gdy wskaźnik ten jest wyższy niż 250%, ubezpieczonemu przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo zgodnie z art.15 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art.110a ustawy, poczynając od dnia 1 października 2015r., czyli od miesiąca zgłoszenia wniosku, zgodnie z art.133 ust.1 pkt 1 ustawy.

(-) SSO Grzegorz Tyrka